

Уставниот суд ќе одлучува дали може министер да носи тарифа

Од септември, Уставниот суд ќе биде пред одлука дали ќе ја укине или поништи тарифата по која сега работат извршителите или ќе ги остави работите непроменети. Судиите таму, исто така, ќе треба да одлучуваат и за Законот за извршување, колку тој е напишан во согласност со Уставот и законите во државата или, пак, со него се нарушени основните начела.

Две иницијативи за оценување на регулативата по која работат извршителите веќе се стигнати на адресата на Уставниот суд. Едната ја достави Комората на извршителите, преку адвокатот Игор Спироски, за оценка на чл. 46 ст. 5, 6 и 7 од Законот за извршување („Службен весник на РМ“ бр. 72/16, 142/16 и 233/18) и на чл. 52 од Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување („Службен весник на РМ“ 233/18).

Втората иницијатива е преку адвокат Александар Варела, каде што, покрај Законот за извршување, се бара преиспитување и на тарифата за награди и надоместоци. Според досегашната практика, се очекува Уставниот суд да ги разгледува заедно двете иницијативи, а за секоја поединечно да се изјасни со посебно мислење.

Од Уставниот суд велат дека сега се на колективен одмор и нема закажано седници. Кога ќе се расправа по двете иницијативи, ќе се знае од септември, кога и ќе се направи распоред за работа.

Адвокатот Спироски не сака да ја коментира иницијативата пред да одлучува за неа Уставниот суд. Адвокатот Варела, пак, вели дека се решил да ја поведе иницијативата зашто со помош на правниците од науката и од адвокатскиот сектор, извршителите имаат право да бидат заштитени од незаконски и нејасни измени што би направиле повеќе штета наместо корист.

- Се надевам дека и Владата и засегнатите страни ќе сфатат дека ни треба владеење на правото за да имаме правна држава во која се почитуваат законите и Уставот, а тоа да биде праведно за граѓаните. Од новодонесениот или

од измените и дополнувањата во „Службен весник“ 233/18 на Законот за извршување (ЗИ) се оспорува чл. 46 ст. 3 во врска со донесувањето на тарифата за награда и надоместок на другите трошоци за работа на извршителите (тарифата), како и други делови од самата тарифа, а сето тоа поради фактот што не е во согласност со темелните вредности на Уставот, како што се владеењето на правото, поделбата на државната власт на законодавна, извршна и судска, нивните надлежности за тоа кој одредува и како се одредуваат јавни давачки. Покрај ова, се оспорува и донесувањето на самата тарифа поради номотехнички грешки во донесувањето, а најважно е што се оспорува начинот на донесување на тарифата од страна на министерот за правда, кој е извршна власт, а определува тарифа со подзаконски акт, нешто што е потребно да се донесе само во законска процедура исклучиво од страна на Собранието - вели адвокатот Варела.

Со тоа што тарифата е донесена од страна на министер можни се политички импликации и апсолутизирање на власта и моќта во извршната власт, без да го провери и потврди или одобри тоа законодавната власт, стои во иницијативата. Според Варела, во самата тарифа се наметнуваат начини на работење што не се предвидени во Законот. Дополнително, се предвидуваат поделба и рангирање на предметите по вид, а не по висина на побарувањето, како што е предвидено во Законот за извршување.

- За ова мислење имаат дадено и еминентни стручњаци од областа на правото, особено од Управното право, како што е проф. д-р Борче Давитковски, чие мислење беше пресудно за пронаоѓање на конфликтот помеѓу донесувањето на тарифата од страна на министерот, односно извршната власт, и Законот за организација и работа на органите на државната управа, каде што е предвидено министрите да донесуваат правилници, наредби, упатства, планови, програми и

друго и каде што со правилник може да се уредуваат одделни одредби од законите заради нивно правилно извршување, но никако и да се утврдуваат права и обврски за граѓаните и другите правни лица, односно да не им се пропишуваат надлежности на други органи - вели адвокатот.

Тој додава дека за ваков начин на работење веќе порано расправал Уставниот суд и има донесено одлука со која се усвоила тогашната иницијатива за незаконски донесена тарифа, односно јавна давачка од страна на орган на извршната власт.

Во иницијативата до Уставниот суд стои и дека во самата тарифа има неправилности и неусогласености со постојниот Закон за извршување. Во тарифата никаде не се спомнува терминот „реализација на извршна исправа“, туку се предвидува награда за извршните дејства, што е повеќе од суштествена разлика, како и нов тип определување трошоци и награда, која ја нема предвидено во Законот за извршување.

Иницијативата на Комората на извршители преку адвокатот Игор Спироски се совпаѓа со иницијативата на Варела само во делот каде што се предвидува примената на новата тарифа со предметите што се веќе почнати. Другите делови се различни.

Во ставот (5) на членот 46 од Законот за извршување, обврската на извршителот да го ослободи од обврската за плаќање на надоместоците и наградата од став (1) на истиот член физичкото лице што е евидентирано како примател на социјална парична помош, истовремено значи јасно ограничување (одземање) на правото на извршителот да ги наплати надоместоците и наградата за својата извршена работа во апсолутна смисла, стои во иницијативата.

Подносителот наведува дека оваа одредба не пропишува дека извршителот има право на регрес на износот на надоместоците и наградата што државата со законот му забранила да ги наплати

од лицата приматели на социјална парична помош. Наведено е дека на извршителот му се одзема правото на наплата на приход од својата работа, за да може лицето должник примател на социјална помош да биде ослободено од плаќање на извршените дејства за наплата на долгот од него. Наведено е дека во овие случаи извршителот мора да работи бесплатно, а со тоа директно се засега во неговото право на мирно уживање на сопственоста, односно работката од сопствената работа.

На овој начин товарот на грижата за социјалната сигурност на граѓаните го става врз грбот на извршителите. Во иницијативата стои и дека комуналните сметки не ги плаќаат само лица со ниски, туку и лица со високи приходи и дека извршителите извршуваат платни налози и против едните и против другите.

Комората на извршители даде позитивно мислење за двете иницијативи.

Но Владата засега не се согласува со оспорените членови на Законот за извршување од страна на адвокатот Игор Спироски. На 138-та седницата Владата одлучила да испрати негативно мислење до Уставниот суд. За другата иницијатива сè уште се нема изјаснето.

Неосновани се наводите на подносителот дека со пропишаниот член 46 став (5) од Законот за извршување на извршителот му се одземало правото на наплата на приход од својата работа за да може лицето должник примател на социјална помош да биде ослободено од плаќање на извршните дејства за наплата на долгот од него.

Ова од причина што извршителот во никој случај не може да извршува присилно од овие лица, затоа што, според членот 116 од Законот за извршување, тие се изземени од извршување врз основа на права на парична помош од социјална заштита. Оваа одредба постоеше и во Законот за извршување предизмените во

Давитковски: Тарифата не може да ја носи министерот

Во стручното мислење за иницијативата, проф. д-р Борче Давитковски вели дека со членот 46, особено со став 2 во Законот за извршување, каде што е предвидено дека тарифата за работа на извршителите ја носи министерот, по претходно набавено мислење од Комората, е во директна спротивност со уставните норми.

- Владата нема надлежност со подзаконски акти да утврдува јавни давачки, па било тоа и да се нарекува тарифа. Повреден е и членот 61, став 1 од ЗОРОДУ, каде што категорично се наведува дека во актите што ги носи министерот не може за граѓаните и другите правни лица да се уредуваат права и обврски, ниту да се пропишува надлежност на друг орган. Неоспорно е дека тарифата е во спротивност со членот 46 од Законот за извршување, односно пропишува и други надоместоци, поточни со Законот не ги предвидува, со што се исполнети условите Уставниот суд да го укине членот 46 од Законот за извршување, како и тарифата, вели Давитковски, кој дава и низа примери за неусогласеност меѓу Законот за извршување и тарифата.

2018 година, со што извршителите и досега не ги наплатуваат надоместоците за обработка на предметот, трошоците и спроведените дејства од лица приматели на социјална помош. Единствената разлика е во тоа што со измените на Законот за извршување од 2018 година се укина авансирањето на надоместоците за обработка на предметот, трошоците и спроведените дејства, така што сега овие средства не може да ги побаруваат како аванс од доверителот и потоа да ги наплатат или да не ги наплатат од должникот доколку тој остварува примање врз основа на права на парична помош од социјална заштита, стои меѓу другото во заклучокот на Владата.

КИРСМ: Очекуваме Уставниот суд да ги укине спорните одредби од ЗИ

По барање на Уставниот суд, Комората на извршители даде позитивно мислење за иницијативата на адвокатот Варела. Во дописот стои дека Комората се надева дека Уставниот суд ќе донесе позитивна одлука за укинување на наведените одредби, особено што на тоа упатува и стручното мислење на проф. д-р Борче Давитковски.

- Во согласност со дадените наводи и споменатите одредби во оваа иницијатива се идентификува дури и се надоградува со веќе поднесената иницијатива од наша страна, а и со нашето негативно мислење уште при самото носење на измените на тарифата и деловите од Законот за извршување, објавен во „Службен весник на РМ“ 233/18. Сето ова поради фактот што се попречува правилното и правично работење на извршителите. Особено што со сега постојната тарифа се подведуваат дополнителни услови и разлики освен веќе

утврдените за видот и висината на тарифата, со што на незаконски, неправичен и, очигледно, на неуставен начин ни беше наметната оваа оспорена тарифа. Дополнително кон тоа е и наведеното во иницијативата на адвокатот Александар Варела Скопје, а кое веќе се идентификува со мислењето на професорот Давитковски дека самото носење на тарифата од страна на министерот било спротивно на законот во услови кога ние како извршители и носители на јавната функција немаме начин или можност да реагираме или да учествуваме со носењето или креирањето на тарифата. Со тоа свесно ни се доведува во прашање начинот на работење и сметаеме дека правилно е ова прашање да биде разгледано од ваша страна како највисок правен суд во смисла на основаноста и уставноста на веќе оспорените и за нас несреќни одлуки, велат од КИРСМ.

Варела: Секоја задоцнета правда прави поголема неправда

Доколку Уставниот суд ги прифати иницијативите и ги укине спорните членови, како и тарифата, според адвокатот Варела, извршителите би требало да работат по старата тарифа. Тој вели дека ако работите не се сменат од страна на Уставниот суд, тогаш ќе можат да се оспоруваат постапките на извршителите.

- Ако опстојат ваквите за нас спорни правни моменти, сметаме дека нема да има законско и правилно завршување на веќе

правосилните и извршни решенија, ќе може да се оспоруваат постапките на извршителот, а секоја задоцнета правда прави поголема неправда за секој учесник. Во интерес на сите е да постои законски, јасен и праведен систем за наплата и извршување на задолженијата на судовите, а кај должниците да не се прават дополнителни трошоци и одолжување што би довеле до зголемување на трошоците за конечно намирање на доверителите - вели Варела.